

Högsta domstolen
Box 2066
103 12 Stockholm

EH och BH ./ riksåklagaren ang. synnerligen grov narkotikasmuggling

(Hovrätten för Västra Sveriges dom den 13 september 2017 i mål nr B 3615-17)

Högsta domstolen har, med utgångspunkt i vad hovrätten funnit utrett om gärningen, meddelat prövningstillstånd i frågorna om brottsrubricering, påföljd och utvisning samt förelagt riksåklagaren att inkomma med svarsskrivelse. Jag vill anföra följande.

Min inställning

Jag bestrider ändring av hovrättens dom.

Bakgrund

Åtalet m.m.

EH och BH åtalades för synnerligen grov narkotikasmuggling för att tillsammans och i samförstånd den 17 januari 2017 vid införsel till Sverige i Helsingborg uppsåtligen ha brutit mot ett särskilt föreskrivet förbud mot införseln genom att underlåta att anmäla 10 093 gram heroin, 7 047 gram kokain och 1 914 gram cannabisharts, allt utgörande narkotika, till tullbehandling.

Det gjordes gällande att brottet var att anse som synnerligen grovt eftersom brottet har avsett en synnerligen stor mängd narkotika och utövats i organiserad form i syfte att i stor omfattning bedriva handel med narkotika.

Vidare yrkades att EH och BH, som båda är albanska medborgare, skulle utvisas ur Sverige.

Tingsrättens dom

Tingsrätten dömde EH och BH för synnerligen grov narkotikasmuggling. Påföljden för EH bestämdes till fängelse i åtta år och påföljden för BH bestämdes till fängelse i tio år.

Vidare beslutade tingsrätten att de båda tilltalade skulle utvisas ur riket med tidsobegränsat förbud att återvända hit.

I rubriceringsfrågan anförde tingsrätten att på av åklagarens angivna skäl och med tingsrättens bedömningar ska brottet gradindelas som synnerligen grov narkotikasmuggling.

I påföljdsdelen anförde tingsrätten följande.

För synnerligen grov narkotikasmuggling är straffskalan fängelse lägst sex år och högst tio år.

Med hänsyn till mängden narkotika, dess farlighet, den förslagenhet som gärningens genomförande uppvisar samt att det skett i organiserad form bedömer tingsrätten att gärningens straffvärde uppgår till maximala fängelse tio år.

Vid bedömningen av straffvärdet för den gärning EH ska dömas för anser tingsrätten att det är BH dem emellan som haft mest inflytande och som framgår av deras berättelser men även av chatten har han i mycket givit EH order om hur denna ska handla. EH har enligt tingsrätten medverkat i något mindre mån.

Några förmildrande omständigheter eller billighets skäl som skulle beaktansvärt minska straffvärdet har enligt tingsrätten inte framkommit. Utvisningsbesluten innebär inte heller sådana men att dessa ska påverka straffmätningen. Med hänsyn till brottslighetens art och dess straffvärde ska påföljderna bestämmas till fängelse.

BH ska dömas till fängelse enligt av tingsrätten bedömt straffvärde, eller, fängelse tio år.

EH ska, med beaktande av att han medverkat i mindre mån, dömas till fängelse i åtta år.

I utvisningsfrågan anförde tingsrätten följande.

BH och EH döms för allvarlig brottslighet till långa fängelsestraff. Den brottslighet som de döms för är med hänsyn till den skada, fara eller kränkning som den inneburit för enskilda eller allmänna intressen så allvarlig att de inte bör få stanna kvar i landet. Att slutdestinationen för narkotikan varit Norge påverkar inte nu aktuella prövningar vilket försvaret för EH hävdade skulle vara fallet.

För båda två är förutsättningarna för att bifalla åklagarens utvisningsyrkanden uppfyllda. Återreseförbudets längd ska för dem båda vara utan tidsbegränsning.

Hovrättens dom

Sedan såväl EH som BH och åklagaren överklagat tingsrättens dom till hovrätten ändrade hovrätten tingsrättens dom endast på så sätt att hovrätten bestämde påföljden för EH till fängelse i nio år.

Hovrätten anförde följande i frågan om rubricering.

Den nu aktuella smugglingen har avsett en påfallande stor mängd narkotika, varav 10 093 gram heroin, 7 047 gram kokain och 1 914 gram cannabisharts. Heroin är en av de allra farligaste drogerna, och kokain, som också är en livsfarlig drog, är inte sällan inkörspport till tyngre missbruk. I praxis anses, utifrån ett rent mängdresonemang, den mängd som indikerar grovt brott vanligtvis gå vid ungefär 50 gram heroin respektive 100 gram kokain. Vid en jämförelse mellan de mängderna och de mängder som nu är aktuella får skillnaden anses påfallande beaktansvärd när det gäller förkastligheten i hanteringen av narkotikan. Det står helt klart att det är fråga om synnerliga stora mängder narkotika som EH och BH har hanterat.

Utredningen har vidare visat att smugglingen har involverat flera personer och utövats i organiserad form, inkluderande såväl en rekognoseringsresa som en väl planerad smugglingsresa med två bilar varav den ena på ett sofistikerat sätt har varit försedd med lönnfack under framsätena. Mängden narkotika visar entydigt att syftet varit att i mycket stor omfattning bedriva handel med narkotika. Enligt hovrättens mening är omständigheterna sammantaget sådana att brotten som EH och BH har begått ska bedömas som synnerligt grov narkotikasmuggling.

I påföljdsfrågan anförde hovrätten bl.a. följande.

BH

Hovrätten instämmer i tingsrättens bedömning att straffvärdet för gärningen med hänsyn till mängden narkotika, dess farlighet, den förslagenhet som gärningens genomförande uppvisar samt att smugglingen skett i organiserad form uppgår till fängelse i tio år. Några förmildrande omständigheter som påverkar straffvärdet har inte framkommit, och inte heller innebär utvisningsbeslutet sådant men för BH att det ska påverka straffmätningen. Fängelsestraffets längd ska därför bestämmas till tio år.

EH

Hovrätten ansluter sig till tingsrättens bedömning att EH medverkat i gärningen i något mindre mån än BH. Hovrätten anser dock att straffvärdet för EHs del i gärningen är högre än vad tingsrätten angett och att straffvärdet motsvarar fängelse i nio år. Några förmildrande omständigheter som påverkar straffvärdet har inte framkommit, och inte heller för EHs del innebär utvisningsbeslutet sådant men att det ska påverka straffmätningen. Fängelsestraffets längd ska därför bestämmas till nio år.

Överklagandet

EH har överklagat hovrättens dom och yrkat att Högsta domstolen sätter ned fängelsestraffet.

EH har till grund för sitt överklagande anfört bl.a. att han medverkat i mindre mån enligt 23 kap. 5 § brottsbalken och att han medverkat i utredningen, vilket ska beaktas vid straffmätningen.

BH har överklagat hovrättens dom och yrkat att gärningen ska bedömas som grov narkotikasmuggling, att fängelsestraffet ska sättas ned och att återreseförbudet avseende utvisning ska tidsbegränsas. I vart fall har han yrkat straffflindring.

BH har till grund för sitt överklagande anfört bl.a. följande. Hovrätten har i allt för stor utsträckning utgått från narkotikans sort och mängd. Hovrätten har också underlåtit att beakta förmildrande omständigheter, t.ex. att BH befunnit sig i en ekonomiskt utsatt situation och att han haft en begränsad roll i form av transportör i sista ledet. Vid straffmätningen ska beaktas att han bosatt i Holland och skulle drabbas menligt av att föras upp på spärllistan i Schengens informationssystem samt att han suttit häktad med fulla restriktioner under lång tid.

Grunderna för min inställning

Synnerligen grov narkotikasmuggling – den rättsliga regleringen

Straffbestämmelser om narkotikasmuggling finns i 6 § lagen (2000:1225) om straff för smuggling (smugglingslagen).

Straffskala för *narkotikasmuggling* är fängelse i tre år (6 § första stycket smugglingslagen). Om brottet är ringa döms för *ringa narkotikasmuggling* till böter eller fängelse i högst sex månader (6 § andra stycket smugglingslagen).

Om brottet är att anse som grovt döms för *grov narkotikasmuggling* till fängelse i lägst två och högst sju år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen avsett en särskilt stor mängd narkotika, om gärningen ingått som ett led i en verksamhet som bedrivits i större omfattning eller yrkesmässigt, eller om verksamheten eller gärningen annars varit av särskilt farlig eller hänsynslös art. (6 § tredje stycket smugglingslagen.)

Om brottet är att anse som synnerligen grovt, döms för *synnerligen grov narkotikasmuggling* till fängelse i lägst sex och högst tio år. Vid bedömningen av om brottet är synnerligen grovt ska det särskilt beaktas om gärningen har ingått som ett led i en verksamhet som utövats i organiserad form i syfte att i stor omfattning bedriva handel med narkotika, om gärningen avsett en

synnerligen stor mängd narkotika, eller om verksamheten eller gärningen annars varit av synnerligen farlig eller hänsynslös art. (6 § fjärde stycket smugglingslagen.)

Brottsrubriceringen synnerligen grov narkotikasmuggling infördes i smugglingslagen den 1 juli 2016. Syftet med lagändringen var att kunna straffmäta gärningar som avser synnerligen stora mängder narkotika på den övre delen av den tidigare straffskalan för grov narkotikasmuggling (och grovt narkotikabrott) (prop. 2015/16:111 s. 1). Straffskalan delades upp på så sätt att det högsta straffet för grov narkotikasmuggling sattes ned från tio till sju års fängelse, och den översta delen av straffskalan, från sex till tio års fängelse, förbehölls det nya synnerligen grova narkotikasmugglingsbrottet. De kvalificerande omständigheterna är av samma slag men försvårande i relation till de omständigheter som kvalificerar ett brott som grovt.

I förarbetena till ändringen anger regeringen att det inte är lämpligt att sätta upp en gräns för när sorten och mängden narkotika inte längre kan och får beaktas som en straffvärdepåverkande omständighet och att sådana straffvärdemässiga tak i praktiken motverkar den större nyansering vid straffmätningen som Högsta domstolens praxisomläggning, som inleddes 2011, har medfört (a. prop. s. 19 och s. 25).

När det gäller den kvalificerande omständigheten att ”brottet utgjort ett led i en verksamhet som utövats i organiserad form i syfte att i stor omfattning bedriva handel med narkotika” uttalas följande i lagens förarbeten (a. prop. s. 38 f. och 41).

Enligt den första kvalificerande omständigheten ska domstolen särskilt beakta om brottet har utgjort ett led i en verksamhet som utövats i organiserad form i syfte att i stor omfattning bedriva handel med narkotika. Omständigheten kumulerar det grova brottets ”större omfattning” och ”yrkesmässigt”. När det gäller det förstnämnda ledet, dvs. att brottet har utgjort ett led i en verksamhet som utövats i organiserad form, förutsätts normalt att förfarandet innefattat viss samordning och planering. Det behöver emellertid inte handla om en strukturerad eller varaktig sammanslutning av flera personer. Tillämpningsområdet är avsett att vara avgränsat till de kvalificerade formerna av organiserad brottslighet. Det är alltså inte tillräckligt att några personer har gått samman för att löpande och yrkesmässigt sälja narkotika till andra personer med beroende i syfte att finansiera eget missbruk.

För att brottet ska ha utgjort ett led i en verksamhet som syftat till att i stor omfattning bedriva handel med narkotika krävs att det rört sig om en kommersiell hantering som syftat till att sprida stora kvantiteter narkotika på den illegala marknaden. Inte sällan är det i de här fallen fråga om gränsöverskridande förfaranden där ansvar för narkotikasmuggling samtidigt aktualiseras. Verksamhet av aktuellt slag bedrivs ofta i vinstsyfte och är regelmässigt ägnad att ge stor vinst. Av betydelse för bedömningen är alltså

verksamhetens omfattning och inriktning, antalet personer som har engagerats i verksamheten, kundkretsens storlek och sammansättning, hur länge verksamheten har pågått och hur stor vinst den har genererat.

När det gäller den kvalificerande omständigheten ”att gärningen avsett en särskilt stor mängd narkotika” uttalas följande i lagens förarbeten (a. prop. s. 39 och 41).

Vidare ska domstolen särskilt beakta om brottet avsett en synnerligen stor mängd narkotika. Som tidigare utvecklats (avsnitt 6.2) bör sort- och mängdfaktorn ha en avtagande effekt på straffvärdet och andra straffvärdepåverkande omständigheter bör ges större tyngd när det gäller den grövre brottsligheten. Mängden narkotika har emellertid inte vid någon given kvantitet eller vid ett visst givet straffvärde spelat ut sin roll som omständighet att beakta vid bedömningen av straffvärde och rubricering. Frågan om hur stora mängder narkotika det ska handla om för att ett brott ska bedömas som synnerligen grovt endast på grund av mängden överläts till domstolarnas praxisbildning. För att ett brott ska bedömas som synnerligen grovt med hänsyn till mängden narkotika förutsätts emellertid att den skillnad i kvantitet – dvs. skillnaden i mängd narkotika – som föreligger mellan gärningen och gärningar som är att bedöma som grovt brott samtidigt motsvarar en beaktansvärd skillnad i förkastlighet.

Den omständigheten att ett brott avsett en mycket stor mängd narkotika kan även utgöra ett bevisfaktum för att brottet har haft viss struktur, omfattning och inriktning och att det därmed har utgjort ett led i en verksamhet som utövats i organiserad form i syfte att i stor omfattning bedriva handel med narkotika. Det förhållandet att en person, som till synes enbart har haft rollen som transportör, anförtratts en mycket stor mängd narkotika av utomordentligt stort värde kan också utgöra en indikation på att han eller hon har haft insyn eller ekonomiska intressen i den verksamhet som brottet utgjort en del av.

I förarbetena betonas också att även andra omständigheter än de som anges i fjärde stycket kan beaktas vid rubriceringen och att uppräkningslistan således inte är uttömmande. Vidare framhålls att förekomsten av de uppräknade omständigheterna inte med automatik innebär att brottet är att bedöma som synnerligen grovt och att domstolen alltid ska göra en helhetsbedömning av omständigheterna i det enskilda fallet. (A. prop. s. 41.)

Högsta domstolen har i dom av den 9 november 2017 i mål B 3492-17 prövat om ett narkotikabrott var att bedöma som synnerligen grovt narkotikabrott. En man åtalades för att under fyra veckor ha hanterat cirka 1 kg kokain och drygt 7 hg cannabis samt ha förmått tre andra personer att förvara och överlåta narkotika. En grillkiosk centralt belägen i en Stockholmsförort hade använts vid narkotikaförsäljningen. Vid en samlad bedömning av omständigheterna i målet fann Högsta domstolen att det varit fråga om en mycket allvarlig narkotikabrottslighet men att den inte kunde kvalificeras som ett synnerligen

grovt brott. Domstolen beaktar bl.a. mannens roll vid narkotikahanteringen, verksamhetens art och omfattning och att det var fråga om en stor, men inte synnerligen stor, mängd narkotika. Påföljden för det grova narkotikabrottet bestämdes till fängelse i fem år och fyra månader.

Min bedömning

Rubricering

Hovrätten har funnit det utrett att EH och BH agerat tillsammans och i samförstånd när narkotikan olovligen fördes in i Sverige och när den transporterades inom riket samt att det är ställt utom rimligt tvivel att båda två har känt till att det varit fråga om den sorts narkotika och de mängder som har angetts i åtalet.

Den i målet aktuella smuglingen avsåg drygt tio kg heroin, drygt sju kg kokain och knappt två kg cannabisharts. Av förarbetena till straffbestämmelsen om synnerligen grov narkotikasmuggling framgår tydligt att det inte ska finnas något straffvärdemässigt tak för när sort och mängd narkotika ska få genomslag vid bedömningen av straffvärde och rubricering. Det står också klart att ett brott ska kunna bedömas som synnerligen grovt endast utifrån faktorerna mängd och sort narkotika.

Heroin, som är starkt vanebildande och mycket giftigt, anses vara den allra farligaste narkotikan. Kokain, även det mycket hastigt beroendeframkallande och giftigt, anses också mycket farligt, om än inte lika farligt som heroin. (Se bl.a. NJA 1983 s. 754, NJA 1997 s. 193 och NJA 2012 s. 528.)

I en tabell från Arbetsgruppen för narkotikapraxis vid Hovrätten över Skåne och Blekinge (bilaga 1) anges att gränsen för grovt brott vid ett rent mängdsresonemang bör dras vid 50 gram heroin respektive vid 100 gram kokain. Det anges också där att 700 gram heroin respektive 1 400 gram kokain vid ett rent mängdresonemang har ett straffvärde om fängelse i 5,5 år. Enligt ett förslag till tabell för straffvärde utifrån enbart narkotikans art och mängd från en arbetsgrupp inom Sveriges domstolars drogpraxisgrupp (bilaga 2) motsvarar 2,5 kg heroin ett straffvärde om fängelse i sex år och 10 kg heroin ett straffvärde om fängelse i sju år. Vidare motsvarar 5 kg kokain ett straffvärde om fängelse i sex år och 20 kg kokain ett straffvärde om fängelse i sju år.

EH och BH har smugglat in en synnerligen stor mängd mycket farlig narkotika. Redan den synnerligen stora mängden heroin och kokain innebär enligt min bedömning att brottet bör bedömas som synnerligen grov narkotikasmuggling.

Till detta kommer emellertid att smuglingen, som hovrätten funnit utrett, involverat flera personer och utövats i organiserad form, inkluderande såväl en rekognoseringsresa som en väl planerad smuglingsresa med två bilar, varav

den ena på ett sofistikerat sätt varit försedd med lönnfack under framsätena. Som hovrätten också anför visar även mängden narkotika entydigt att syftet varit att i mycket stor omfattning bedriva handel med narkotika.

Vidare har, som tingsrätten anför, de båda tilltalade med hänsyn till mängden narkotika samt smugglingsbilens utförande och den välplanerade smugglingsresan haft uppsåt till att hanteringen utövats i organiserad form i syfte att i stor omfattning bedriva handel med narkotika.

De mängder av narkotika som det är fråga om i målet och värdet på narkotikan indikerar, som tingsrätten anför, starkt att de som hanterar narkotikan inte endast och uteslutande har en underordnad roll. Till detta kommer, som framgår av tingsrättens dom, att både BH och EH haft kunskap om lönnfacken och dess funktion och också rent faktiskt deltagit i lastandet av paketen med narkotikan i lönnfacken.

EH och BH utförde gärningen i syfte att tjäna pengar. EH har uppgett att han skulle få mellan 7 000 och 8 000 euro för uppdraget. Enligt BH skulle de tillsammans få 500 euro per kilo narkotika. Varken EH eller BH har egna missbruksproblem och inget talar för att de har blivit utnyttjade av andra personer högre upp i organisationen. Inte heller kan de sägas ha befunnit sig i någon påtagligt utsatt situation.

Beaktas kan också vad tingsrätten anför om att BHs uttalande i chatten med EH om att han skulle ha betalat 2 400 euro för telefonerna som användes av dem under resan vittnar om att de båda inte endast handlat som rena transportörer. Hur välplanerad resan var illustreras väl av att BH bokat ett hotellrum i Helsingborg med uppsikt över tullområdet/färjeläget för att kunna se om det var särskild tullkontroll och i så fall kunna varna EH.

Enligt min bedömning står klart att den gärning EH och BH begått har ingått som ett led i en verksamhet som utövats i organiserad form i syfte att i stor omfattning bedriva handel med narkotika.

Sammanfattningsvis ska brottet vid en helhetsbedömning av omständigheterna i målet, men med särskilt beaktande av den synnerligen stora mängden narkotika och att gärningen ingått som ett led i en verksamhet som utövats i organiserad form i syfte att i stor omfattning bedriva handel med narkotika, rubriceras som synnerligen grov narkotikasmuggling.

Straffvärdebedömning

Straffskalan för synnerligen grov narkotikasmuggling är fängelse i lägst sex och högst tio år. Det är lagstiftarens avsikt att sorten och mängden narkotika bör kunna få genomslag även på de högre straffnivåerna och att sort och mängd narkotika inte spelat ut sin roll vid ett visst straffvärde, även om mängden

narkotika bör ha en avtagande effekt på straffvärdet samtidigt som andra straffvärdepåverkande omständigheter ges större tyngd när det gäller den grövre brottsligheten (se prop. 2015/16:111 s. 19, 30 och 39).

Vid rubriceringen av aktuell narkotikasmuggling har framför allt den mycket stora mängden särskilt farlig narkotika, men också det faktum att brottsligheten utövats i organiserad form, inte tillräckligt beaktats. Dessa båda omständigheter bör därför påverka straffvärdet i skärpande riktning. Enligt min bedömning bör redan insmugglingen av den synnerligen stora mängden heroin kunna föranleda ett straffvärde på fängelse i tio år. I målet har också till landet införts en mycket stor mängd kokain och dessutom en inte ringa mängd cannabisharts. Det har således varit fråga om tre olika narkotiska preparat som skulle kunna nå en mycket stor och bred målgrupp av presumtiva köpare i missbrukarleden.

Några omständigheter som kan påverka straffvärdet i mildrande riktning finns enligt min bedömning inte i målet.

Enligt min uppfattning har EH inte medverkat i mindre mån på det sätt som avses i 23 kap. 5 § brottsbalken och inte heller i beaktansvärd utsträckning mindre än BH. EH har lastat bilen med narkotika och därefter, fullt medveten om att det var narkotika han fraktade, kört bilen från Nederländerna till Sverige, där han stoppades av tullen. Hans roll har varit viktig och avgörande för att narkotikan skulle kunna nå Sverige. Det skulle vara helt uteslutet att låta en för personerna högre upp i organisationen okänd person transportera narkotika värd mer än 20 miljoner kr.

Sammanfattningsvis kan jag ställa mig bakom hovrättens bedömning att straffvärdet för BHs brott motsvarar fängelse i tio år och straffvärdet för EHs brott fängelse i nio år.

Påföljdsval och straffmätning

I 29 kap. 5 § brottsbalken anges ett antal omständigheter som rätten utöver brottets straffvärde ska beakta i skälig omfattning vid straffmätningen. Dessa omständigheter – billighetshänsyn – verkar endast i mildrande riktning. Omständigheterna kan också ha betydelse för påföljdsvalet (30 kap. 4 § första stycket brottsbalken).

I målet är någon annan påföljd än fängelse utesluten.

EH har som ett billighetsskäl åberopat att han medverkat i brottsutredningen, vilket ska föranleda ett kortare fängelsestraff än vad brottets straffvärde motiverar.

Enligt 29 kap. 5 § första stycket 5 brottsbalken ska vid straffmätningen i skälig omfattning beaktas om den tilltalade frivilligt angett sig eller lämnat uppgifter som är av väsentlig betydelse för utredningen av brottet. När det gäller lämnande av uppgifter av väsentlig betydelse för utredningen av brottet krävs att den tilltalades medverkan ska ha varit av viss dignitet för att strafflindring ska komma i fråga, vilket innebär att de uppgifter som lämnats ska ha lett till att utredningen i något väsentligt avseende påskyndats eller underlättats. Detta bör normalt innefatta att den tilltalade lämnat en utförlig redogörelse för omständigheterna kring brottet eller lämnat andra uppgifter som är till gagn för utredningen, t.ex. att den tilltalade lämnat uppgifter om kontakter han eller hon haft, pekat ut personer som kunnat lämna upplysningar om olika förhållanden eller anvisat platser av betydelse för utredningen av brottet. Det bör däremot inte komma i fråga att tillämpa strafflindringsgrunden när en gärningsman har blivit tagen på bar gärning eller när den tilltalade erkänt efter att utredningen har nått så långt att det redan föreligger övertygande bevisning om hans eller hennes skuld. (Se prop. 2014/15:37 s. 22 och s. 38.)

Att EH sedan narkotikan påträffades i bilen efter ett första förhör medgav att han transporterat narkotika (dock inte vilken mängd eller sort) har inte lett till att utredningen påskyndats eller underlättats i något väsentligt avseende. Bestämmelsen i 29 kap. 5 § första stycket 5 brottsbalken är därför inte tillämplig i detta fall.

BH har gjort gällande att vid straffmätningen ska beaktas i mildrande riktning de men han kommer att lida av att han till följd av utvisningsbeslutet förs upp på spärllistan i Schengens informationssystem.

Registrering på spärllistan i Schengens informationssystem kan leda till att en person inte får tillträde till någon av Schengenstaterna eller rätt att uppehålla sig där. Negativa återverkningar av det slaget kan, med beaktande av 29 kap. 5 § första stycket 9 brottsbalken, föranleda ett lägre straff än brottets straffvärde motiverar (se NJA 2001 s. 500 och NJA 2010 s. 592).

BH har uppgett att han är bosatt i Nederländerna. Enligt uppgift i tingsrättens dom har BH sedan ett år en lägenhet i Amsterdam, men han är inte skriven där och har inte uppehållstillstånd i Nederländerna. Enligt min uppfattning innebär inte vad BH anført att en registrering på spärllistan i Schengens informationssystem får sådana negativa konsekvenser för BH att det bör medföra ett lägre straff än vad brottets straffvärde motiverar.

I målet har också förts fram att den långa häktningstiden med restriktioner bör beaktas i mildrande riktning vid straffmätningen. I NJA 2015 s. 769 beaktade Högsta domstolen långvarig häktning med restriktioner som inneburit isolering som ett billighetsskäl enligt 29 kap. 5 § första stycket 9 brottsbalken. I målet hade de tilltalade varit häktade med restriktioner i omkring ett år.

Fängelsestraffets längd sattes ned med två månader för var och en av de tilltalade. Häktningstiden utan restriktioner beaktades däremot inte som ett billighetsskäl enligt 29 kap. 5 § brottsbalken.

De tilltalade i detta mål har varit frihetsberövade sedan den 17 januari 2017 och varit underkastade restriktioner från nämnda dag till den 30 juni 2017, dvs. knappt ett halvår. Den tid som de tilltalade varit häktade med restriktioner har inte varit så lång att den bör beaktas som ett billighetsskäl vid straffmätningen.

Sammanfattningsvis anser jag att de påföljder hovrätten dömt ut för EH och BH ska fastställas.

Utvisning

Jag delar hovrättens bedömning att både EH och BH, som är albanska medborgare, ska utvisas ur landet eftersom det brott de båda har begått med hänsyn till den skada, fara eller kränkning som det har inneburit för enskilda eller allmänna intressen är så allvarligt att de inte bör få stanna kvar i landet (8 a kap. 1 § utlänningslagen [2005:716]).

Ett beslut om utvisning ska innehålla ett återreseförbud för utlänningen. Ett sådant förbud kan gälla för viss tid eller utan tidsbegränsning (8 a kap. 8 § utlänningslagen).

Enligt förarbetena till bestämmelsen ska återreseförbudet som huvudregel tidsbegränsas; återreseförbud utan tidsbegränsning bör i allmänhet meddelas endast i samband med en dom som avser särskilt allvarlig brottslighet eller i fråga om utlänningar som tidigare har begått mycket allvarlig brottslighet. Tidsbegränsade förbud bör i normalfallet bestämmas till fem år. Återfallsrisken och den dömdes samhällsfarlighet är de faktorer som framhålls i förarbetena som avgörande för tidsbestämningens omfattning (prop. 1979/80:96 s. 65 f. och s. 101). Även den dömdes personliga förhållanden och den anknytning den dömden har till landet kan vägas in vid bedömningen (se NJA 1992 s. 615). I senare förarbeten till utlänningslagen betonas att varaktigheten av förbudet rimligen måste bestämmas så att tiden inte går ut kort efter det att den dömden frigges från verkställigheten av fängelsestraffet, då utvisningen annars framstår som meningslös (prop. 1993/94:159 s. 25).

Enligt en av Borgeke m.fl. presenterad och av ett par hovrätter framtagen tabell bör återreseförbudets längd uppgå till fem år om straffvärdet är mindre än två års fängelse, till tio år om straffvärdet är två till fem års fängelse och till femton år om straffvärdet är mellan fem och åtta års fängelse. Om straffvärdet överstiger åtta års fängelse bör återreseförbudet inte tidsbegränsas. Det framhålls att även andra omständigheter än straffvärdet av brottsligheten kan spela en betydelsefull roll och att tabellen endast ska tjäna som utgångspunkt

vid bedömningen (Martin Borgeke, Catharina Månsson och Georg Sterzel, Studier rörande påföljdspraxis m.m., Elektronisk version 2016, s. 1375).

Med hänsyn till det höga straffvärde de brott EH och BH döms för och då inte någon av de tilltalade har någon anknytning till Sverige bör återreseförbuden, som hovrätten funnit, vara utan tidsbegränsning.

Hovrättens dom ska således fastställas.

Bevisuppgift m.m.

Jag anser att målet bör avgöras efter huvudförhandling. Samma bevisning som i hovrätten åberopas. Den muntliga bevisningen kan förebringas genom uppläsning av utsagorna såsom de antecknats i tingsrättens dom.

Kerstin Skarp

Hedvig Trost

Kopia till:

Utvecklingscentrum Stockholm

Åklagarkammaren i Karlstad

Kammaråklagaren Stefan Wessberg (AM-7347-17)